

Gdańsk, 12 sierpnia 2024 r.

Stanowisko Prezydium Komitetu Biotechnologii PAN

Komitet Biotechnologii Polskiej Akademii Nauk wyraża zaniepokojenie nowym brzmieniem art. 35 projektu ustawy o Polskiej Akademii Nauk: „W skład komitetu naukowego wchodzi członkowie krajowi i członkowie akademii młodych uczonych (...) oraz osoby wybrane przez instytucje przedstawicielskie środowiska szkolnictwa wyższego i nauki, o których mowa w art. 329 ust. 1 pkt 1, 2, i 6 tej ustawy”. Nowelizacja w takiej formie oznacza faktyczną likwidację komitetów naukowych w ich obecnym kształcie. Zamiast osób pochodzących z wyborów powszechnych, miałyby je tworzyć osoby delegowane przez instytucje wskazane przez Ustawodawcę. Propozycja ta zaskakuje tym bardziej, że w przepisach przejściowych został zawarty art. 19 stanowiący, że w ciągu 30 dni od wejścia w życie Ustawy zostaną powołane komitety naukowe w nowych składach. Proponowane przez ustawodawców rozwiązania oznaczają utratę samorządności komitetów i podporządkowanie ich instytucjom wskazanym w Ustawie.

Pragniemy zwrócić uwagę na konsekwencje zmian proponowanych w ustawie, wynikających z likwidacji dotychczasowego trybu funkcjonowania komitetów:

1. Komitety Naukowe PAN są reprezentacją środowiska naukowego wyłonioną w trybie demokratycznych wyborów dokonywanych przez i wśród naukowców reprezentujących odpowiednie dyscypliny naukowe. Praca przedstawicieli dyscypliny w komitecie oparta jest na zaufaniu do kompetencji i postawy wybranych reprezentantów.
2. W wyborach do Komitetów Naukowych PAN, które odbyły się jesienią 2023 roku, wzięła udział rekordowa liczba naukowców i naukowiec, co wskazuje na wyrażenie poparcia dla istnienia komitetów w obecnym kształcie. Komitety rozpoczęły w 2024 roku pracę w nowej kadencji i zaplanowały zadania, które – jako oddolna reprezentacja środowisk naukowych – powinny realizować. Realizacja niektórych zadań, wybranych jesienią komitetów już została rozpoczęta. Skrócona kadencja komitetów zaprzęca wysiłek merytoryczny i organizacyjny obecnych członków, a nowy tryb powoływania komitetów unieważni tradycje i dorobek komitetów PAN, m.in. utracone zostaną przedstawicielstwa i kontakty Komitetów z organizacjami krajowymi i międzynarodowymi, współorganizacje konferencji naukowych, współredagowanie czasopism naukowych itd. Będzie to szczególnie niekorzystne, gdy nowo powołane zgodnie z decyzją Ustawodawcy Komitety będą różniły się profilem naukowym i nie przejmą bezpośredniej kontynuacji aktywności tych obecnie istniejących.
3. Naszą wątpliwość budzi także sama propozycja zmiany sposobu powoływania komitetów tuż po ich ukonstytuowaniu się według dotychczasowych zasad. Ich wprowadzenie teraz to w gruncie rzeczy podważenie wyników wyborów, w których środowisko bardzo licznie wzięło udział – a więc jest to sygnał, że demokratyczny sposób wyłaniania reprezentacji środowisk naukowych jest dla Ustawodawcy nieistotny.

W imieniu Prezydium Komitetu Biotechnologii PAN

Przewodnicząca KB PAN prof. dr hab. Ewa Łojkowskiej

